

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63661, faks. 8 706 63663, el. p. info@am.lt, http://am.lrv.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188602370

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2020-12-

Nr. (14)-D8(E)-

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Aplinkos ministerija teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašo ir Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodikos patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas), kuriuo bus patvirtintas Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) ir Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodika (toliau – Metodika).

Informacija apie pagrindines Nutarimo projekto nuostatas.

Sprendžiama problema

Nutarimo projektas parengtas įgyvendinant Lietuvos Respublikos savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymą Nr. XIII-2895 (toliau – Įstatymas), kuris įsigalios nuo 2021 m. sausio 1 d. ir siekiant užtikrinti savivaldybės reikmes atitinkančią savivaldybės infrastruktūros plėtrą.

Dėl Tvarkos aprašo nuostatų

Kompensavimo už savivaldybės infrastruktūrą pagrindiniai principai nurodyti Įstatymo 13 str. Šio straipsnio 1 d. nustatyta, kad kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams (toliau – iniciatorius) už patirtas infrastruktūros plėtros sutartyje (toliau – sutartis) nustatytas savivaldybės infrastruktūros plėtros išlaidas (toliau – kompensacija) apskaičiuojamos ir išmokamos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka. Įstatyme įtvirtintas kompensacijos institutas numato, kad savivaldybės privalo kompensuoti iniciatoriaus išlaidas už savivaldybės infrastruktūros projektavimą, statybą ir (ar) įrengimą, t. y. už savivaldybės infrastruktūros plėtrą.

Europos Žmogaus Teisių Teismo (toliau – EŽTT) praktikoje numatyta, kad kompensacijos sąlygos pagal atitinkamus įstatymus priklauso nuo vertinimo, ar ginčijama priemonė taikoma atsižvelgus į reikiamą teisingą pusiausvyrą, ar ji nesukelia pareiškėjui neproporcingos naštos.

Pažymėtina, kad EŽTT įvertinęs, kad nustatant reikiamą pusiausvyrą, būtinas bendras įvairių egzistuojančių interesų įvertinimas, kuris apima ir šalių elgesį, valstybių naudojamas priemones ir jų įgyvendinimą. Vadovaujantis EŽTT praktika numatoma, kad už neatlygintą nekilnojamojo turto (t. y. savivaldybės infrastruktūros) perdavimą ir už šio turto sukūrimo darbus iniciatorius gauna kompensaciją. Tvarkos apraše siekiama sukurti teisingą santykį tarp privačių ir viešųjų subjektų, jų skirtingų interesų. Nustatoma, kad iniciatorius vykdo savivaldybės infrastruktūros plėtrą, perduoda ją savivaldybės infrastruktūros valdytojui (toliau – valdytojas) neatlygintinai ir gauna kompensaciją už savo lėšomis įgyvendintą savivaldybės infrastruktūros plėtrą. Siekiama užtikrinti tinkamą santykį tarp iniciatoriaus, valdytojo ir savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatoriaus (toliau – organizatorius) interesų.

Dėl Metodikos nuostatų

Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos (toliau – įmoka) mokėjimo tvarkos pagrindiniai reikalavimai nustatyti Įstatymo 14–15 str. Įstatymo 14 str. 4 d. nurodyta, kad įmoką apskaičiuoja organizatorius pagal Vyriausybės nutarimu tvirtinamą Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodiką, įvertinęs savivaldybės infrastruktūros plėtros poreikį (vartotojų skaičių,

numatomą jo pokytį, savivaldybės infrastruktūros išvystymo lygį). Įstatyme įtvirtintas įmokos institutas numato, kad įmokos mokėtojas turi sumokėti įmoką, kad galėtų būti vykdoma savivaldybės infrastruktūros plėtra.

Galiojantys teisės aktai nustato atskirus savivaldybės infrastruktūros plėtros etapus, tačiau jie neapima savivaldybės infrastruktūros plėtros santykių visumos, nenustato vienodų veiklos principų, kriterijų ir tvarkos infrastruktūros procese dalyvaujantiems subjektams. Todėl atskiros savivaldybės nustatė skirtingas savivaldybės infrastruktūros plėtros finansavimo procedūras. Pagal susiklosčiusią situaciją nekilnojamojo turto statytojams (vystytojams) nenaudinga pirmiems kurti naują savivaldybės infrastruktūrą, nes jiems tenka visos naujos infrastruktūros sukūrimo išlaidos, kurių neatlygina. Tokia situacija stabdo naujų savivaldybės infrastruktūrų kūrimą. Savivaldybės pačios turi kurti naujas infrastruktūras arba prarasti potencialius investuotojus, kurie sukuria darbo vietų savivaldybės gyventojams. Metodikoje siekiama įtvirtinti įmokos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, kai kiekvienas statytojas (vystytojas) vystydamas ar prisijungdamas prie savivaldybės infrastruktūros turės mokėti įmoką.

Nutarimo projekto tikslas – siekiama parengti Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašą, kuriuo vadovaujantis iniciatorius galėtų gauti kompensaciją už išlaidas įgyvendinant savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir parengti Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodiką, kuria vadovaujantis savivaldybės infrastruktūros plėtros organizatorius apskaičiuotų, o įmokos mokėtojas – statytojas (vystytojas) sumokėtų įmoką.

Nutarimo projekto uždaviniai:

1. Tvarkos apraše būtina:

- nustatyti pasiūlymų dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros nagrinėjimo tvarką;
- numatyti kompensacijos apskaičiavimo tvarką nurodant apskaičiavimo principus ir juos detalizuoti;
- įtvirtinti kompensacijos už prioritetinės ir neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarką;
- numatyti pasiūlymo dėl savivaldybės infrastruktūros plėtros (toliau – pasiūlymas) formą.

2. Metodikoje būtina:

- detalizuoti Įstatymo 14 str. 4 d. ir kituose su Metodika susijusiuose Įstatymo straipsniuose nurodytą tvarką, paaiškinti jos turinį ir prasmę;
- nustatyti įmokos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarką, nurodyti šiam procesui taikomus terminus, turinį ir priedus, kitą įmokos apskaičiavimui ir išmokėjimui reikalingą informaciją;
- įtvirtinti įmokos dydžio apskaičiavimo tvarką, nurodant jos dydžio apskaičiavimo principus ir juos detalizuoti.

Siūlomos priemonės

1. Siekiant įgyvendinti Įstatymo nuostatas, Tvarkos apraše siūloma:

- skirtinga kompensacijos už prioritetinės ir neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartyje nustatytas savivaldybės infrastruktūros plėtros išlaidas (toliau – išlaidos) išmokėjimo tvarka;
- pasiūlymų nagrinėjimo tvarka;
- apskaičiuoti kompensacijos dydį pagal iniciatoriaus pasiūlymą inicijuoti savivaldybės infrastruktūros plėtrą, sutarties sąlygose nurodytus dokumentus ir informaciją iki sutarties sudarymo dienos;
- pasiūlymo ir kartu pateikiamų dokumentų sudėtis, teikimo būdai, nagrinėjimo atvejai ir forma (priedas);
- sprendimas sudaryti sutartį, reikalingi dokumentai ir informacija;

- terminas, per kurį organizatorius apskaičiuoja kompensacijos dydį, informuoja iniciatorių ir valdytoją apie sutarties pasirašymo laiką ir vietą;
- kompensacijos apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarka;
- kompensacijos dydis (K) (Eur) už prioritетinės ir neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą, apskaičiuojamas pagal formulę:

$$K = S_{\text{pro}} + S_{\text{sta}}$$

čia:

S_{pro} – savivaldybės infrastruktūros projektavimo išlaidos (Eur), apskaičiuojamos Tvarkos aprašo 18 p. nustatyta tvarka;

S_{sta} – savivaldybės infrastruktūros statybos ir (ar) įrengimo išlaidos (Eur), apskaičiuojamos Tvarkos aprašo 19 p. nustatyta tvarka;

- kompensacijos už prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarka, terminai ir dokumentai;
- sprendimo dėl kompensacijos išmokėjimo terminas ir iniciatoriaus informavimo būdai;
- prie pranešimo dėl sutartyje numatytų įsipareigojimų įgyvendinimo pridedamų dokumentų, pagrindžiančių patirtų išlaidų ir savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos dydį sąrašas;
- organizatoriaus kompensacijos už prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įgyvendinimą išmokėjimo šaltiniai;
- kompensacijos mokėjimų sąlygos;
- nuostatos, kai savivaldybės infrastruktūros plėtrą įgyvendina keli iniciatoriai;
- kompensacijos už neprioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarka, šaltiniai ir aplinkybės.

2. Siekiant įgyvendinti Įstatymo nuostatas, Metodikoje:

- nustatoma prašymų dėl įmokos apskaičiavimo nagrinėjimo tvarka, kai sudaroma savivaldybės infrastruktūros plėtros sutartis ir, kai ši sutartis nesudaroma. Pateikiamas įmokos apskaičiavimui reikalingų duomenų ir dokumentų sąrašas;
- nustatoma įmokos apskaičiavimo tvarka, kai sudaroma sutartis ir kai sutartis nesudaroma;
- įtvirtinamos įmokos dydžio apskaičiavimo formulės, kuriomis vadovaujantis organizatorius apskaičiuoja įmokos dydį.
- įtvirtinami įmokos tarifo dydžio nustatymo kriterijai ir principai, rekomenduojami tarifo dydžio diferencijavimo koeficientai taikomi diferencijuojant savivaldybės infrastruktūros įmokos tarifo dydį;
- nustatoma įmokos mokėjimo tvarka, kurioje nustatomi įmokos mokėjimo terminai, pateikiami rekomendacinio pobūdžio pagrindai įmoką mokėti dalimis.

Priemonių kaštai

Tvarkos apraše numatyta

Kompensacijas už prioritетinės savivaldybės infrastruktūros plėtros įgyvendinimą moka iš savivaldybės biudžeto ir (ar) valdytojo biudžeto lėšų, skirtų savivaldybės infrastruktūros plėtrai, taip pat iš savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšų, sukauptų prioritетinės infrastruktūros įmokų ir iš kituose įstatymuose numatytų programų lėšų (Įstatymo 11 str. 2 d. 4 p. ir 13 str. 4 d.). Kompensacijoms išmokėti pagal sutartyje numatytą mokėjimo grafiką naudojamos Savivaldybės infrastruktūros plėtros rėmimo programos lėšos, išskyrus, kai kompensacijoms mokėti paskirtos savivaldybės ir (ar) valdytojų biudžeto lėšos.

Tvarkos apraše pateikiamos rekomendacijos, kaip nustatyti savivaldybės ir (ar) valdytojo biudžeto lėšų poreikį kiekvienais einamaisiais metais, kuris būtų skirtas savivaldybės infrastruktūros plėtrai. Nustatant šias lėšas, atsižvelgiama į pagal praėjusių 3 biudžetinių metų duomenis išvestą vidurkį iš lėšų, kurios šiuo laikotarpiu iš atitinkamo biudžeto buvo skirtos savivaldybės infrastruktūros plėtrai, tarp jų Europos Sąjungos struktūrinių ir (ar) paramos fondų lėšas, išskyrus kai atitinkamos Europos sąjungos programos pasibaigia ir pagal jas lėšų skyrimas nenumatomas.

Įstatymo 13 str. 4 d. numatyta, kad kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą nemokamos, kai prie iniciatoriaus pastatytos ar įrengtos savivaldybės infrastruktūros nauji statytojai (vystytojai) neprisijungia. Atsižvelgus į tai, Tvarkos apraše įtvirtinama skirtinga kompensacijos už neprioritetinės infrastruktūros plėtrą išmokėjimo tvarka, t. y. organizatorius kiekvienais einamaisiais metais turi įvertinti Tvarkos apraše nurodytas aplinkybes.

Pagal Ekonomikos ir inovacijų ministerijos 2020-10-03 raštu Nr. (4.6-82E)-3-4403 pateiktą 5 pastabą parengėme ir suderinome Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaitą (pridedama), kurioje Tvarkos aprašo sukeliamas numatomas administracinės naštos pokytis būtų 11 344 eurų.

Nauda visuomenei

Įtvirtinus Tvarkos aprašą, bus sukurta aiški teisinė bazė skatinti statytojus (vystytojus) investuoti į savivaldybės infrastruktūros plėtrą ir sumažinti savivaldybių ir statytojų ginčus dėl neaiškių ar dviprasmiškų teisės aktų nuostatų. Suvienodinama Tvarkos aprašo taikymo ir savivaldybių infrastruktūros plėtros įgyvendinimo praktika visose Lietuvos savivaldybėse. Įtvirtinus Tvarkos aprašą, verslo ir viešieji subjektai galės iš anksto apskaičiuoti jiems tenkančią finansinę ir teisinę naštą vystant savivaldybės infrastruktūrą ir išvengti netikėtų išlaidų dėl teisinių nuostatų neaiškumo.

Įtvirtinus Metodiką, bus sukurta aiški teisinė bazė organizatoriams apskaičiuoti, o įmokos mokėtojams (statytojams) sumokėti įmokos dydį ir iš anksto planuoti išlaidas. Taip būtų skatinama investuoti į savivaldybės infrastruktūros plėtrą, mažėtų savivaldybių ir statytojų ginčų.

Nutarimo projektas atitinka Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatas.

Nutarimo projektas neperkelia ir neįgyvendina Europos Sąjungos teisės aktų.

Nutarimo projekto notifikuoti Europos Komisijai nereikia.

Atliktas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas.

Nutarimo projekto įgyvendinimui nereikės papildomų lėšų.

Nutarimo projekte vartojamas sąvokas aprobavo Valstybinė lietuvių kalbos komisija.

Priėmus Nutarimo projektą, galimų neigiamų padarinių nenumatoma.

Nutarimo projektas 2020-10-12 paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje Nr. 20-13617. Nutarimo projektas teiktas derinti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos energetikos ministerijai, Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos kultūros ministerijai, Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijai, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai, Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos, Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai prie Aplinkos ministerijos, Nacionalinei žemės tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos, Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai, Lietuvos savivaldybių asociacijai ir Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai.

Pastabas teikė Teisingumo ministerija, Finansų ministerija, Kultūros ministerija, Žemės ūkio ministerija, Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnyba, Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija prie Aplinkos ministerijos, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, Valstybinė energetikos reguliavimo taryba, Vilniaus miesto savivaldybės administracija, UAB „Vilniaus vandenys“ ir Specialiųjų tyrimų tarnyba.

Darbo tvarka pastabos derintos su Finansų ministerija, Krašto apsaugos ministerija, Valstybine energetikos reguliavimo taryba, Lietuvos nekilnojamojo turto plėtros asociacija, UAB „Vilniaus vandenys“ ir Vilniaus miesto savivaldybės administracija. Be pastabų derino Energetikos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Vilniaus universitetas ir Lietuvos savivaldybių asociacija.

Nutarimo projektą parengė Aplinkos ministerijos Statybos ir teritorijų planavimo politikos grupės (vadovas Dainius Čergelis, el. p. dainius.cergelis@am.lt) vyresnioji patarėja Algė Staniūnaitė-Tonkich (tel. 8 695 17731, el. p. alge.staniunaite-tonkich@am.lt), vyriausios specialistės Lina Masliukienė (tel. 8 868 254553, el. p. lina.masliukiene@am.lt) ir Laima Skaisgiriienė (tel. 8 686 01341, el. p. laima.skaisgiriene@am.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Kompensacijos savivaldybių infrastruktūros plėtros iniciatoriams už jų patirtas išlaidas apskaičiavimo ir išmokėjimo tvarkos aprašas ir priedas, 8 lapai.
3. Savivaldybės infrastruktūros plėtros įmokos nustatymo metodika ir priedai, 13 lapų.
4. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo pažyma, 1 lapas.
5. Administracinės naštos ūkio subjektams apskaičiavimo ataskaita (*Microsoft Excel* skaičiuoklė).

Laikinai einantis
aplinkos ministro pareigas

Kęstutis Mažeika

L. Masliukienė, tel. 8 868 254553, el. p. lina.masliukiene@am.lt
L. Skaisgiriienė, tel. 8 686 01341, el. p. laima.skaisgiriene@am.lt